

عنوان مقاله:

تبیین اقتصاد نهادگرایی جدید از آثار درآمدهای نفتی در ایران

محل انتشار:

دوفصلنامه مطالعات اقتصاد سیاسی بین الملل، دوره 3، شماره 2 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 27

نویسندگان:

جمال فتح الهی - استادیار گروه اقتصاد، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران.

سید محمد باقر نجفی - استادیار گروه اقتصاد، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران.

خلاصه مقاله:

از ویژگی های ساختاری اقتصاد ایران و بسیاری از کشورهای خاورمیانه اتکا به درآمدهای نفتی است. وابستگی به درآمدهای نفتی آثار اقتصادی و اجتماعی فراوانی دارد. مدیریت این پی آمدها و جلوگیری از آثار مخرب آن در اقتصاد مستلزم تبیین درست سازوکار اثرگذاری این متغیر مهم است. در پژوهش حاضر، تلاش می شود تا الگویی برای تبیین سازوکار اثرگذاری درآمدهای نفتی در اقتصاد ایران ارائه شود. درآمدهای نفتی دارای دو دسته پی آمدهای منفی و مثبت است. این مقاله بر تأثیرات اقتصادی منفی درآمدهای نفتی متمرکز می شود. الگوی مفهومی این تحقیق به کمک چهارچوب نظری اقتصاد نهادی استخراج می شود. تجزیه و تحلیل اطلاعات با کمک روش توصیفی تحلیلی است. مباحث نظری کلی و عمومی است، اما مطالعه موردی آن اقتصاد ایران است. نتایج نشان داد مهم ترین آثار منفی درآمدهای نفتی ایران عبارت اند از: ۱. منفی شدن تراز پرداخت های خارجی (بدون نفت): در اقتصاد ایران هر یک میلیارد دلار افزایش درآمد حاصل از صادرات نفت و گاز به صورت مستقیم ۸۴۰ میلیون دلار واردات را افزایش می دهد؛ ۲. رکود بخش تولید: هر یک واحد افزایش سهم بخش نفت در اقتصاد رشد اقتصادی بدون نفت را به میزان ۴۱/۰ واحد کاهش می دهد؛ ۳. کاهش بهره وری: تمامی شاخص های بهره وری با درآمدهای نفتی رابطه معکوس دارد و هر یک درصد افزایش درآمدهای نفتی، بهره وری کل عوامل تولید را ۲۴/۰ درصد کاهش می دهد. مهم ترین مجراهای اثرگذاری درآمدهای نفتی در متغیرهای اقتصادی ایران عبارت اند از: فراهم آوردن امکان واردات و مصرف گسترده بدون وابستگی به درآمدهای ناشی از تولید، تخریب محیط کسب وکار از طریق عدم شفافیت در تصمیم سازی و انتخاب ها، و کاهش توان رقابت تولید داخلی.

کلمات کلیدی:

رانت، اقتصاد نهادی، بهره وری، اقتصاد ایران، درآمدهای نفتی، عقلانیت سیاسی، نفرین منابع

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1608098>

